

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXVIII. évfolyam

8621. szám

8 oldal 30 bani

Vasárnap

1972.

december 10

A Köztársaság kikiáltása 25. évfordulójának tiszteletére

**Gyorsabban,
jobban,
hatékonyabban**

**Az ötéves terv
határidő előtti
teljesítéséért**

A Szerszámgépgyár dolgozói is kiváló sikerekkel készülnek népiünk nagy ünnepének méltó fogadására.

Képiünk a gyár szerszámműhelyében készült.

(KELEN FERENC felvétele)

Aki a szívét vitte falura

A kérdés, amelyre választ kell találnunk ebben az írásban riportalanyommal, Szilágyi György agrármérnökkel, a pécskai szövetkezeti tanács elnökével közösen, a következő: mi vezethet falura, az életet megtermő és beérlelő talajra egy olyan fiatalembert, akinek már a bölcsője is városban, „flaszteron” ringott, aki gyermekkorában csupán cserépben, legfeljebb parkban látott földet?

Talán maga sem tudná megmondani. Az anyaföld örök vonzerejének parancsa szólította vidékre, avagy egy olyan hívás titkai csábították, amely merőben idegen volt abban a családban, melyben született? De az is lehet, hogy csupán az egyetemi felvételi szeszélyei irányították lépteit a Kolozsvári Agrártudományi Intézet felé. Egy mindenesetre bizonyos: az, hogy a szívét vitte falura, a termőföldre...

A majláti esztendőkre emlékezünk. Arra az időszakra, amely egész életre szóló nyomokat hagyott a fiatal mérnök jellemében, szemléletében, alakulásában. Mert ez volt számára az igazi iskola, az élet iskolája. Itt ismerkedett meg valójában a faluval, ahol dolgoznia és léteznie kell, az emberekkel, akik munkatársai lesznek, s a

földdel, amelyet termelőeszközként kell használnia. Hiszen mindaz, ami ezelőtt történt, nem volt más iskolai gyakorlatnál.

— Az a nehéz, amikor az embernek egyedül kell magállnia a lábán — emlékezik az ötvenes évek végére. — Még jó, hogy olyan derék közösség állt mellettem, amelyen a majláti mezőgazdasági termelőszövetkezet tagsága. Bárhova kerülök is, nagy-nagy ragaszkodással gondolkodok vissza erre a helysége. Kimondom őszintén: a mai napig sajnálom, hogy ott kellett hagynom ezt az emberséget és anyagiakban egyaránt oly gazdag falut...

Pedig de nehéz volt a kezdet. Fiatalnak lenni, távol a várostól, mindentől, ami azelőtt a megszokottat, a szeretetet jelentette; még a sűrűbb népesség felé kanyargó sínpárokkel behálózott állomástól is távol, egyedül, szórakozási lehetőségek híján! Télen-nyáron a Nappal térni nyugovóra s a virradatot megelőző pattanás ki az ágyból — de nehéz volt eleint! Am meg kellett lenni, hiszen ott úgy tért pihenőre, s úgy ébredt új napra minden — az emberek, a jószágok, a termőföld s a növények. Márpedig neki ott kellett lennie közöttük. Elsőként elfoglaltatni és utolaoaként elhagyni a fedélzetet.

— Hazat? Hazat, Aradra csak egyszer egy

A municípiumi pártszervezet konferenciájának munkálatai

Tegnap tartotta meg munkálatait a municípiumi pártszervezet konferenciája, melyen résztvettek a municípiumi pártszervezetek választott küldöttei, meghívottak. A konferencián jelen voltak: Andrei Cervencovic elvtárs, az RKP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára, a megyei pártbizottság bürojának tagjai, tömeg- és társadalmi szervezetek képviselői, vállalatok és intézmények vezetői, valamint az RKP KB több aktivistája, egyes fővállalatok képviselői.

Az első napirendi pont keretében, Puciu Marțian elvtárs, a municípiumi pártbizottság első titkára előterjesztette a Román Kommunista Párt Arad municípiumi bizottságának jelentését, mely felölelte az elmúlt választások óta eltelt időszakot. A jelentés részletesen elemezte azokat a nagyszerű sikereket, melyeket az aradi kommunisták, összes dolgozók értek el a párt által elélt tűzött feladatok teljesítésében, ugyanakkor feltárta azokat a tartózkodásokat, melyek a termelés növekedéséhez, a gazdasági hatékonyság emeléséhez vezethetnek, kiemelve annak a szükségességét, hogy minden erőfeszítést tegyen az 1972-es terv példás teljesítése, az elővetkező terv — az ötéves terv határidő előtti teljesítésének döntő esztendeje — alapos előkészítése érdekében.

A beszámolóhoz és a revíziós bizottság jelentéséhez a következő elvtársak szövegezték hozzá: Mircea Groza, a Vagongyár pártbizottságának titkára, Ana Micescu, a December 30 gyár pártbizottsága titkárának helyettese, Mihail Stănescu, az Avicola árnv igazgatója, Ioan Marconescu, az UJCM igazgatója, Föder Anna, a Vörös Trió

gyár mérnöke, Elita Tornea, a Fűtőház pártbizottságának titkára, Ioan Jivan, a Szakszervezetek Mucipiumi Tanácsainak elnöke, Florin Cristescu, a Fakitermelő és Feldolgozó Kombinát vezérigazgatója, Gheorghe Boală, a Mezőgazdasági Cépeket Gyártó, Szerelő és Javító Üzem pártbizottságának titkára, Aurel Pădureanu, a Vagongyár igazgatója, Alexandru Roz, az 1-es számú Liceum igazgatója, Barbara Vanciu, a Vladimirescu-i mtsz elnöke, Gheorghe Ghilă, a Szerszámgépgyár pártbizottságának titkára, Gheorghe Simu, a Nagykórház igazgatója, Teodor Stana, a kereskedelmi dolgozók pártbizottságának titkára, Dan Alecsandrescu, az Állami Színház igazgatója, Traian Codrin, az UJCM elnöke.

Befejezőként felszóltak ANDREI CERVENCOVICI elvtárs, aki értékelte a municípiumi pártszervezet gyümölcsöző tevékenységét, s ugyanakkor feltárta a munkájában megnyilvánuló hiányosságokat és értékes útmutatásokat adott a jövőre nézve.

A konferencia megválasztotta az új municípiumi pártbizottságot, a revíziós bizottságot, a megyei pártszervezet konferenciájának küldötteit és jelölteket ajánlott a megyei pártbizottságra.

Az újonnan megválasztott municípiumi pártbizottság megválasztotta büroját. A municípiumi pártbizottság első titkárává úraválasztották Marțian Puciu elvtársat. A municípiumi pártbizottság titkárává a következő elvtársakat választották: Ana Micescu, Petru Moș és Toma Poștea. A municípiumi ellenőrző bizottság elnökévé Vasile Gașpar elvtársat választották.

Lapunk tartalmából

■ Az olvasó kérdez — a jogász válaszol

(II. oldal)

■ A láthatatlan beruházás

(III. oldal)

■ Forgalmi költség ... forgalom nélkül

(III. oldal)

■ Minden cselekedetünkkel az emberért

(IV. oldal)

héten jutottam el. Sokszor meg kéthetenként egyszer, mikor hogy. Csak később, amikor már gépkocsit vettem, akkor en-

KÖBOR JÓZSEF

(Folytatása a II. oldalon)

A fiatal könnyűipari dolgozók országos szakmai vetélkedőjének döntője

Pénteken és szombaton Temesváron rendezték meg a fiatal könnyűipari dolgozók országos szakmai versenyének döntőjét. A szakismeretek megvizsgálása nyomán a KISZ KB, a Szakszervezetek Általános Szövetsége, az Országos Nótanács és a Könnyűipari Minisztérium képviselőiből álló zsűri az első díjat és a Mesterkezek kupáját Elena Iepure fonónőnek, a fővárosi Industria Bumbacului alkalmazottjának, Ecaterina Enenek, a fővárosi Suveica vállalat szövődőjének és Maria Cirmatinnak, a kolozsvári Flacăra vállalat dolgozójának adományozta.

A versenyben részt vett több mint 30 000 fiatal az ország összes textil- és konfekcióipari vállalatából.

Honnan a tekintély?

Legutóbbi beszélgetésünk végén megkérdeztem tőle, melyek a jó edző fő jellemzői. Fegyelem, komolyság, pontosság, áldozatvállalás, sorolta őket, s most, hogy újra leírom a négy szót, belémhasít a felismerés: őrösen koppannak, elszűrőknek, a sok használat lemeztelenítette őket. Új jelzőket kellene találni. dűbörögnek rá, frissebben csengő szavakat, de hiába rágom ceruzám végét, nem találok, mert az írás emberének szokása is véges, s még a legjobbakról írva sem tud kibővíteni az elkopott jelzők vágyáról.

Maradnak a pórék lettek, hogy azok valójában a riportalányról. Mert régi igazság: ha megmérítettünk, az egyik serpenyőben vagyunk mi, a másikban meg a tetteink.

Misi bírkózóként kezdte, még szülővárosában, Nagyváradon de aztán („nem szerettem az izsádságszagot”) tornász lett belőle. Az alacsony, roppant izmos mozgékony fiú sportkarrierjét még a világháború sem tudta keltőzni, a nagy világéges utáni felocsúdas idején az első között állt edzésbe, s 1946-ban már válogatott volt. Harminchat éves koráig képviselte hazánk színeit a nemzetközi tornászversenyeken, az AMTE csapatában számláltan egyéni és csapatbajnoki aranyérmet nyert, részt vett a helsinki olimpián, indult világ- és Európa-bajnokságokon stb. 1958-ban abbahagyta a versenyszerű tornászást, edző lett, s keze alatt cseperedett fel Cernusca Cezár sportmester, Drumus Tibi, Hoffman Ági bajnokok és még sokan mások.

Botez Mihai mégsem a tornasportban szerzett elévülhetetlen edzői érdemeket. Neve hallatára a sportbarátok zöme — különösen a maiak — rögtön a cselgáncsra gondolnak. 1957-ben az ő kezdeményezésére alakult meg az első cselgáncs-szakosztály Romániában.

Az aradi „úttörőknek” is köszönhető az, hogy 1958-ban megalakult a Román Cselgáncs Szövetség, s hogy ma már országos bajnokságokat is rendeznek. Misi bácsi legényei négy év alatt tíz egyéni és egy csapatbajnoki aranyérmet nyertek.

— A tornától „ellanásoltak”, azt mondták, foglalkozzam csak a cselgáncssal, hagyjam a tornát másokra. Hát hagytam.

(Csak így, zárójelben jegyezzük meg, hogy Boteznek, bármennyire is fáj a mellőzés, nem volt „szíve” parlagon hagyni a nála jelentkező tehetségeket. Két éven keresztül foglalkozott, például, társadalmi munkában a kis Rezván Istvánnal aki a kolozsvári országos bajnokságon két érmet szerzett. Az aradiak egyébként az idei bajnokságon mindössze három érmet nyertek...)

— Sikersportág lett a cselgáncs Aradon, mondják — kicsit irigykedve —, a más sportágbeli edzők, majd sóhajtozva tesszük hozzá: — Hiába, nagy a vonzereje.

— Így van? — kérdezem Boteztől.

— Szerintem az edzőnek kell hogy vonzereje legyen — kapja fel a fejét. — Miért, a labdarúgásnak, például, nincs vonzereje? Na látod! A focidzők mégis állandóan „sírnak”, hogy kevés a gyerek, nincsenek tehetségek. Mi nem toborzunk, nem futunk senki után, aki jön, szívesen fogadjuk s ha megnyírátkozott — majom, frizurásokra nincs szükségünk! — a következő edzésen is részt vehet. Most is 104 cselgáncsozó van a szakosztályunkban, s ha egy lemorzsolódik tízen lépnek a helyére. Pedig nálunk még a „menők” sem kapnak munkaidő-kedvezményt, vagy másfajta előnyöket, s bizony, a felszerelésünk is eléggé szegényes.

— Ugyan, Misi bácsi, te még a legmórtóbb körülmények között is bizonyítottál!

— Na látod öregem, ez a baj. A vezetők hozzászóltak, hogy én még a semmi-

ből is kihozok valamit, nagyvonalú kezeléssel intéztek mindig el: Botezzal nincs baj! Pedig nekem is jól esett volna olykor-olykor a figyelemesség, esetleg a dícsérő szó, mert ember vagyok én is, tehát hiú, s a nagyobb sepiőség is elkelt volna. Bár az utóbbi időben, kopogjam hamar le, már valamivel jobb körülmények között készülhetünk.

Botez nem főfoglalkozású edző, csak szerény órabért kap. Különböző Vagon-gyár lényképeze s 27 év óta dolgozik egyazon helyen, munkatársai szerint: kitűnően.

— Az a hír járja, hogy nem hagyod magad, ha a fiúkról van szó. Ha kidobnak az ajtón, az ablakon mász vissza.

— Muszáj, mert nem hagyhatom, hogy elkallódjanak a tehetségek. Ha nem lenne ilyen... Tudod, a doktornak sincs annyij baja a beteggel, mint a hozzátartozókkal. Hát így vagyok én is a vezetőikkel. Mert a gyerekek soha sem okoznak gondot.

Botez Mihai 4 Dános edző, az ország legmagasabb szakképesítésével rendelkező cselgáncs-szakembere. Nemrég múlt ötvenéves, de a tatamin még ma is könnyedén dobja át a vállán a nála 40–50 kilóval nehezebb és 25–30 évvel fiatalabb tanítványait. „A fogásokkal nem lehet dumálni oktatni, be is kell azokat mutatni — szokta mondani — s ha nem tudnám megcsinálni a dobást, nem lenne presztízsem a gyerekek előtt”.

Az utóbbi kijelentésével a riportert nem ért egyet. Botez Mihai nemcsak azzal szerzett magának tekintélyt, hogy ötvenéves letére a vállamgyőrean leszorítja ki-monós tanítványait.

OROSZHEGYI KÁROLY

Aki a szívét vitte falura

(Folytatás az I. oldalról)

gedhettem meg magamnak azt a fényűzést, hogy hét közepén is beruccanjak. Agrármérnök igazán csak az lehet, aki mindkét lábával a termőföldön áll. Egy lábbal itt, egy lábbal ott, nem lehet...

Majlton ismertem meg én is. Ott tanultam meg tisztelni, becsülni Szilágyi Györgyöt, vagy ahogy mi újságírók, egymás között emlegetjük — Sziszi. Hiszen jóval több ő a mi számunkra mindennapi ismerősnél — olvasónk, külmunkatársunk, barátunk. Még sem ezért esett rá a választás, amikor portréalanyainkat kijelöltük, hanem azért, amiért a felsőbb mezőgazdasági szervek Majláról magasabb beosztásba helyezték, mondván, hogy irányítsa azt a munkát, akinek tapasztalatai vannak. Mi is ezzel érvelünk: arról kell írni, akinek mondanivalója van! Nem a mi számunkra, hanem azok részére, akik a lapot olvassák. Nos, Szilágyi György éppen ilyen ember. Ezt mindenesetre el kellett mondanom felőle, a kommunista agrármérnökről, bármennyire is a telkemre kötötte, hogy csinjanak a szavakkal, amikor róla írok.

De egyelőre talán maradjunk még Majltonon, ott, ahol őt ma is őszinte szeretettel emlegetik. Be sem tehetjük a lábunkat a faluba anélkül, hogy meg ne kérdezzék: „Találkoztak-e Szilágyival?”, „Mi van vele?”, „Egészséges-e?” Talán éppen azok érdeklődnek felőle, akiket tízenhárom esztendővel ezelőtt, 1959-ben, amikor a faluba került, ő győzött meg a közös munka beláthatatlan jövőjéről, táv-

Az olvasó kérdez — a jogász válaszol

T. S. pécskai olvasónk a mezőgazdasági termelőszövetkezetek alapszabályzatában foglalt egyik alapvető rendelkezéssel kapcsolatban fordult hozzánk.

Az említett alapszabályzat 3. szakasza értelmében a szövetkezeti tulajdon a tagok által behozott földből, munkacsétkéből, valamint a szövetkezet által termelt mezőgazdasági és más nemű termékekből alakítják ki.

Az alapszabályzat 5. szakasza a termelőszövetkezeti tagok személyi tulajdonára vonatkozik. E tulajdon része a lakóház, és a gazdasági épületek, valamint egy 800 négyzetméter meg nem haladó udvar, háziaslatok, a munkából szerzett javak és a termelőszövetkezet által megállapított személyi használatba adott és mezőgazdasági célra használt telekből származó termékekből áll.

Ezek szerint a termelőszövetkezetbe lépéskor egyetlen tag sem tarthat önmagának nagyobb földterületet meg, mint amennyit az alapszabályzat előír. Leveleznők szülei ezen jogszabály megsértésével osztották szét gyermekeik között a közös tulajdonba került birtokot és így a termelőszövetkezet jogosan vette használatba saját földterületét.

★

SZ. M. aradi olvasónk levelében egy nagyon emberi és egyben komoly társadalmi felelősséggel járó problémával találkoztunk.

A választ a Családi Törvénykönyv 97. szakasza adja meg alkalmas érvenvű törvényerőre emelt erkölcsi szabályban, amely szerint mindkét szülő, függetlenül attól, hogy a gyermekük házasságon belül, illetve azon kívül született, egyenlő jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik a gyermekkel szemben. A szülői jogot kötelezően a gyerek érdekében kell érvényesíteni.

Természetes erkölcsi norma ez és mégis — sajnos — példák bizonyítják, hogy nem mindig és nem a legmegfelelőbben tartják be a szülőket.

Abban az esetben tehát ha a szülő között nézeteltérések adódnak a szülői jogok és kötelezettségek gyakorlására vonatkozóan, az illetékes gyámhatóság dönt — mindkét szülő meghallgatása után — így,

ahogy azt a gyerek érdekei megkövetelik.

Ilyen természetű nézeteltérések főleg akkor adódnak amikor a szülők külön élnek és a gyerek lakhelyét kell meghatározni, vagy amikor a gyerek iskolázatásával és szakmai felkészítésével kapcsolatban különböző ellentétes elképzelések állnak össze.

A Családi Törvénykönyv 100. és 102. szakaszaiban értelmében a bíróságnak, illetve a gyámhatóságnak természetesen a gyerek érdekeinek és szellemi képességének legmegfelelőbben kell döntenie.

Nem érdektelen megjegyezni, hogy a 94. életévét betöltött gyerek személyes kérésére, a fenti figyelembevételével, a gyámhatóság engedélyezheti a gyereknél az iskolázatás és felkészítés megváltoztatását, amennyiben a szülők és a gyermek nem tudtak közös megegyezésre jutni.

Befejezésként hivatkoznunk kell még a 104. szakasz előírásaira, amely szerint ha a gyermek fizikai erkölcsi, illetve szellemi fejlődése a családi környezetben veszélyeztetve van, a gyámhatóság kérheti a bíróságot, hogy a gyereket egy nevelési intézetben, illetve egy, a fenti körülményeket biztosítani tudó személynél — ennek a beleegyezésével — helyezze el. A törvény végső esetben így biztosítja a gyermek fejlődését és nevelését, azt, hogy hazánk becsületes, dolgozó, építő emberévé váljon.

Auerbach Béla aradi olvasónk kérdése az állami társadalombiztosítási nyugdíj, társadalmi segélyek emelése és a nyugdíj törvények egyes rendelkezéseinek javítására vonatkozó utóbbi intézkedésekre vonatkozik.

Ezen rendelkezések értelmében az I. fokú hadirokkantakhoz hasonlóan a II. fokozatú rokkantaknak is joguk van az IOVA nyugdíjon kívül a társadalombiztosítási nyugdíjhoz, ha ezt a nyugdíjat rokkantságuk bekövetkezése után teljesített szolgálati éveik nyomán állapítják meg. Olvasónk esetében a társadalombiztosítási nyugdíjra való jogosultságot a megvalósuló nyugdíjhivatal állapítja meg és pozitív döntés esetén mindkét nyugdíjat (az IOVRT-et is) kézhez fogja kapni.

PORZSOLT ATTILA

szerű üvegházat. Ma is sajnálja, hogy a kivitelezést nem érthette meg a faluban. És ott a fő, amelynek létesítésekor 30 000 köbméter földet mozgattak meg. Tizenöt hektárnyi kiterjedésű. Am tízszor annyi terület öntözésére alkalmas vizet szolgáltat. Ezen felül modern halgazdaság is, és ottthont nyújt a közelmúltban létesített kacsatenyésztés számára.

Tettek, szakértelemről és közös munkáról, erőfeszítésekről fémjelzett tettek...

Most pedig Pécska, a szövetkezetközi tanács.

Hét hónap távlati, visszamenőleg. De a holnap felé nyíló kilátó?

— Olyan gazdak közé kerültem itt Pécskán, — beszél a jelenről Szilágyi György mérnök — akik méltán megérdemlik országos hírnevüket. Tanítani és tanulni jöttem hozzájuk. Kölcsönösen segíteni egymást. Többet termelni, jobban, eredményesebben, belterjesebben gazdálkodni. Véleményünk szerint nem csupán a növénytermesztés és az állattenyésztés a jövő, hanem a melléküzemágaké is. Örülök, hogy ezt valójában itt mindenki, hogy ebben egyetértünk, s eszerint cselekszünk. Én az elképzeléssel jöttem, ám itt kész javaslatokra találtam. Mindenképpen igyekeznünk kivitelezni az életképes kezdeményezéseket...

Egyelőrtének és aszerint cselekednek a szövetkezeti tanácshoz tartozó gazdaságok egész hálózatában. Emlékművet állítanak egy szívnak, — tettekből, mindennapi cselekedetekből — amely falura jött alkalni, termelni, sok-sok azonos ritmussal dobogó szív közé.

A láthatatlan beruházás

— Szakmunkásképzés az IAMMBA-ban —

Van-e olyan beruházás, amely nem szűl épületet, gépet, felszerelést? Amely nem mérhető a beépített négyzetméterekkel, az előtérített termékek darabszámával, értékével? Természetesen van!

Horváth Lajos mérnök, a Bútor- és Építésvásárlások Gyártó Vállalat munkaszervezési osztályának vezetője, ilyen beruházásról beszélt nekünk. A gyár jövőre új üzemegekkel bővül. Mikor, erről bárki már most meggyőződhet. Az építők még 8-10 hónapon át magukénak mondhatják ezt a telepet, de aztán...

Az új gyár várja a munkásokat. Több mint 500 lakatos, csiszoló, prés-
gépkezelő, öntő, szerszámkészítő és galva-
szövő szakemberre lesz szükség. Lehet-e
arra számítani, hogy ezeket a szakembereket a gyár egyszerűen egy újsághirdetés
segítségével alkalmazzák? Nyilván nem. Az

új szakembereket a gyárnak magának kell képeznie. Ötszáz emberről van szó, akik közül sok még csak ezután dönti el, hogy beiratkozik a gyár szakképző tanfolyamaira.

Horváth mérnök, a fejlődés, a növekedés gondjait sorolja. A szakképzés nem olcsó mulatság, a gyárnak több mint 2 millió lejtébe kerül. Ime, az a bizonyos beruházás, amelynek eredményeit nehezen lehet kézzelfoghatóan, mérlegekben meghatározni.

Kétmillió lej felhasználása nagy körültekintést követel. Vajon szükséges-e ez az összeg? Igennel kell válaszolni. A megye lendületesen fejlődő ipara eddig soha nem tapasztalt mértékben igényeli a szakmunkásokat. Meg kell küzdeni a többi aradi nagyüzem „konkurenciájával” is. Embereket toborozni, biztosítani a szakképzést, a

szociális ellátás feltételeit, — röviden és a feladatot.

A személyzeti iroda vezetője, Gorma Gheorghe és munkatársa, Duma Petru már kidolgozták a szakképzés „menetrendjét”. Az első tanfolyam 104 hallgatóval január 15-én indul. Az oktatás személyi feltételei adottak, — mondják az irodában. A gyár mérnökeiből, technikusáiból kialakított oktatói gárda a jövő esztendő első felében a délutánokat is az üzemben tölti. Hol találnak helyet az elméleti órák számára? — kérdeztük. Tanteremmel bővíttük az irodákat — hangzik a válasz. — Ahogy a hivatalnokok elmennek, helyüket a tanfolyam hallgatói foglalják el. A gyakorlati oktatásra pedig nyilván a műhelyben kerül majd sor.

A jövőbeni szakmunkások jegyzékét tanulmányozva észrevettük, hogy sok közöttük a vidéki. Horváth mérnök ezt is előre látta, véleménye szerint, az 500 hallgató közül legalább 100 ingázik majd a tanfolyam idejére a gyárnak meg kell oldania ezek elszállásolását is.

Oktatók, tanterem, gyakorlóhely, szálláshely, s mindezek pénzügyi fedezete — ime, csak néhány a sok probléma közül. Ugy látszik, a beruházási munka nemcsak az építőtelepeken, de a szakmunkásoktatásban sem könnyű. Mindenesetre meggyőztük, hogy az IAMMBA gyár felkészülve várja az új esztendőt.

Bücszázskor Horváth mérnök elgondolkozva mondta:

— Mi igyekszünk megtenni a magunkét. Szeretnénk, ha a mikorai gyáregység felépítésén dolgozó vállalat is idejében, és az előírt paraméterek tiszteletben tartásával, adná át az objektumot. Végeredményben, ők is, mi is egyazon feladaton dolgozunk. Ők az épületet és a gépi felszerelést, mi az embereket biztosítjuk. Eredményre csak akkor számíthatunk, ha mindketten jó munkát végzünk.

Igazat adunk a munkaszervezési osztály vezetőjének.

A gyors szakmunkásképzés szervezési gyakorlata nemcsak ennek a gyárnak a magánügye. Olyan kérdéseket oldanak meg — és reméljük, jól, — amelyekkel még sokszor fogunk találkozni: a lendületesen fejlődő aradi iparban. Az itt felhalmozott tapasztalatot hasznosítani, népszerűsíteni kell.

T. GY.

Gyakorlatunkról eltérően ingyen hirdetést teszünk közzé, hogy az aradi IJEA-vállalat segítségére siessünk. Mink tudomásunkra jutott, a vállalat vízórajavító részlegén hónapok óta hiányzik egy fal megépítése a műhelyben tizenkét műszerész dolgozik a szállítógáz aceton és toluen párában. A káros gázok az itt felhasznált festékanyagokból származnak. Ha végre sikerülne felhúzni a falat, a műszerészek

Ingyen hirdetés

Tisztább levegőt szívnának. Bár Nicora igazgató ígérete még a nyáron elhangzott, a fal mind a mai napig nem készült el, s az ottani dolgozók véleménye szerint, csupán ígérettel nem lehet védekezni a szennyezett levegő ellen.

Ime a hirdetés:

Arra kérjük a kőműves munkához érthető olvasóinkat, jelentkezzenek az IJEA-nál és önkéntes munkával húzzák fel azt a bizonyos falat. Ha nem teszik, attól tartunk, hogy még jövőre is szennyezett levegőben dolgoznak a műszerészek. Annak ellenére, hogy falhoz állították őket. Mink azt az ígéretet.

(—Y)

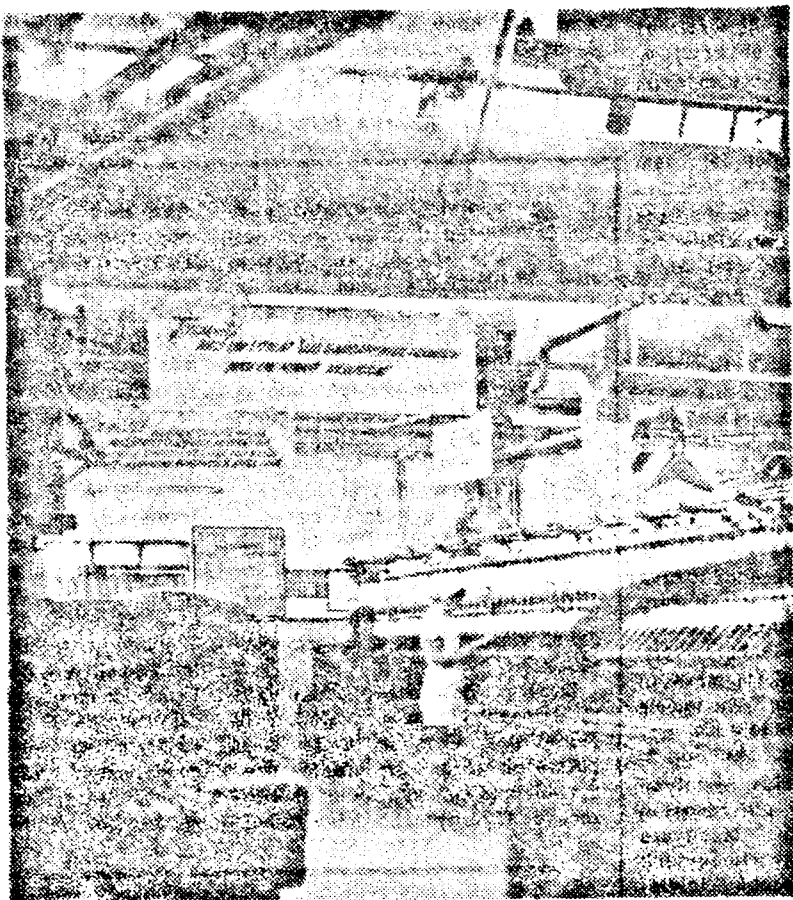
Szakmai kíváncsiság

A beszerzési osztály főnöke a szolgálatos ördöghöz:

— Egy félórát vagyok itt és máris ég a tűz. Mondja, hogyan intézte el ilyen gyorsan a fűtőanyag-kiutalást? (az „Úriza” nyomán)

SZORGOS KEZEK

Forgalmi költség ... forgalom nélkül

Bevezető helyett kezdjük egy meghatározással: a forgalmi költség a kereskedelmi önköltsége. A kereskedelmi adalékból fedezik, mely az ár része.

Még mielőtt az olvasó tovább lapozna — hiszen a száraz gazdasági meghatározások korántsem képeznek üdítő olvasmányt, — elmondhatjuk, hogy a forgalmi költség alakulása közvetlenül és közvetve kihatal a vevőre — tehát mindannyiunkra. Hogyan? Folyamodjanak a számokhoz feleletért.

Az állami kereskedelmi vállalatok — az élelmiszer árusító HKSZ, a közlelmészeti tröszt, az ipari termékeket forgalmazó HKSZ, a Combustibil vállalat — az első tíz hónapra 77,10 lejt terveztek 1000 lejt értékű áru forgalomba hozására. Ezzel szemben 79,60 lejt költöttek. A 2,50 lejes differencia az áruforgalom egy milliárdot megbaladó értéke mellett bizony milliókra növekedett. Pontosán 3,2 millióra. Ennyivel haladta túl az állami kereskedelem a forgalmi költségek tervezett értékét tíz hónap alatt. Az élelmiszereket árusító HKSZ 1,8 millióval, a közlelmészeti tröszt kerekén 1 millióval, az ipari termékeket forgalmazó HKSZ 600 ezer lejjel. Viszont a Combustibil 400 ezer lejt megtakarított. Még súlyosabbá teszi a helyzetet az, hogy a vállalatok az említett időszakban nem teljesítették eladási tervüket sem. Igaz, egyik másiknál éppen ez vezetett a forgalmi költségek meghaladásához.

De ne veszítsük szem elől, hogyan hatnak ki a vásárlóra a forgalmi költségek. Növekedésük nem vezet feltétlenül a kiszolgálás minőségének javulásához. A mértéken felüli költség lehet ésszerűtlenül kihasznált vagy akár elpazarolt pénz is. Mert mi egyébként, ha nem az például az évek óta elfekvő árukért fizetett többletkamat?

Az élelmiszer árusító HKSZ a fizetési

valósítottak meg. Nem tudunk arról, hogy a munkatermelékenység nemzetgazdaságunk bármely ágában is csökkenne. Tudjuk viszont, hogy a termelési költség növekedése kell elérni minden gazdasági szektorban a többlettermelés orozslánrszt. Miért képez kivételt ez alól az élelmiszer árusító HKSZ? Még azt sem mondhatjuk el magukról ugyanis, amit a kereskedelem más ágai hozhatnak fel ilyen

- A túlhaladás 3,2 millió
- Tervezési hiba?
- A vásárló és a forgalmi költség viszonya
- Csökkent a munkatermelékenység

alapot félmillióval, a szállítási költségeket 600 ezer, az adminisztrációs-kezelési kiadásokat pedig 450 ezer lejjel tetézte. Mit tettek ezzel a jelentős pénzüsszeggel? Mert korántsem lehet elfogadni Visinescu Mihai főkönyvelő elvtárs magyarázatát, hogy mindez a régebbi megalapozatlan tervezés következménye.

Vajon az említett félmilliót kizárólag az elárúsítottok fizetésére fordították? A kimutatások szerint, nem. A több mint 70 új munkahely közül csupán húszat foglaltak el elárúsítottok. A többi rakodómunkások, karbantartók stb. Meglehet, hogy ez utóbbiak is szükségeselek. A jó kiszolgáláshoz azonban csak közvetve járulnak hozzá.

Ha már úgy is szó esett megalapozatlan tervről, lenne nekünk is néhány szavunk a munkatermelékenységi terv megalapozatlanságáról. Az elmúlt esztendőben az egy operatív dolgozóra eső eladás értéke 52 ezer lejt volt. Ezzel szemben az idén csak 45 ezret irányoztak elő és 47 ezret

esetben mérsékelte: az eladásra kerülő termékek egyre bonyolultabbak, bemutatásuk, eladásuk egyre több időt vesz igénybe. Az élelmiszerkereskedelemben a legtöbb vevő potenciális. Határozottan kéri az árut. Csak át kell nyújtani neki vagy még azt sem, hiszen a termelési költséget szemmel láthatóan növelő önkiszolgáló üzletekben maga teszi a kosárba. Több ilyen üzlet nyílt ebben az esztendőben is városunkban. Miért nem látszik meg ez a tény az élelmiszerkereskedők munkatermelékenységén? Azért, mert olyan tényezők ellensúlyozták ezt, mint a kereskedelemben dolgozó, de nem elárúsító személyzet alacsony fokú kihasználása és létszámának felduzzasztása. Vagyis egyre nagyobb forgalmi költség mellett egyre kisebb munkatermelékenységet érünk el. Ez az ésszerűtlen gazdálkodás látható jele.

Sokan tudják, hogy az élelmiszer árusító HKSZ nagyban kereskedelemmel is foglalkozik. Vagyis vagonvételben kapja az

üzemekről az élelmiszert, átveszi, raktározza, elosztja. A ki- és berakodási, a szállítási tevékenység is jelentős tehát. Nemkülönben az a 600 ezer lejt, amellyel a szállítási költségeket meghaladtak. Visinescu Mihai elvtárs ezt a jövőben kiküszöbölhetőnek tartja, mivel sok kihasználatlan belső tartalékuk van.

A saját és a bérelt szállítóeszközök magasabb fokú kihasználásáért a szállítási dolgozókat akkordbérezési rendszerben kellene fizetni. Ezenkívül a szállítás jobb megszervezésére van szükség. A vállalat különböző raktáraiból szállító gépkocsik, például egymás mögött vesztegetnek az üzletek előtt. Megneheztlik a termékek átvételét. Végső soron erre a vásárlók is ráfizetnek — szabadidejükkel.

A főkönyvelő ismeri a hiányosságokat, jól tudja azt is, mit kellene tenni megújításukért. Ahogy mondja, személyesen foglalkozik az üzletek ellátásának jobb megszervezésével. Egy pillanatra sem vonjuk kétségbe tenniakaratát. Az a véleményünk azonban, hogy egyedül nagyon sok idő múlva készül el az ellátás átszervezése. Segítséget kell hogy nyújtsanak neki a vállalat más szakemberei és a megyei kereskedelmi igazgatóság illetékesei is.

Ökkünk terjedelme nem engedi meg, hogy a másik két kereskedelmi szervezet — az ipari termékeket forgalmazó HKSZ és a közlelmészeti tröszt — költségmeghaladására is kitérjünk. A jövő évi tervmutatók véglegesítésekor úgy is megleszi ezt a vállalatok kollektív vezetősége és a megyei kereskedelmi igazgatóság. A forgalmi költséget végre össze kell hangolni a terv más objektumaival. A kereskedelmi dolgozóknak ezzel kell kezdeniük a Megyei Szocialista Egységfront által kezdeményezett Jó gazda, jó tulajdonos, jó termelő elnevezésű mozgalomba való bekapcsolódásukat.

FEKETE GÉZA

A Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulójára

Minden cselekedetünkkel az emberért

zendő ünnepi előadásban a népi zenekarral és táncgyűjtessel együtt közös műsoron lépnek fel.

Az Arad Megyei Szakszervezeti Tanácsnál arról tájékoztattak, hogy a résztvevők (Vagongyár, December 30. Szerszámgépgyár, CFR), táncosok (Vagongyár, December 30. I., II., CFR Szerszámgépgyár, Vörös Triko, November 7. IAMMBA) és népi zenekarok (Vagongyár, Szerszámgépgyár, December 30. Libertatea, CFR, Bútorgyár, IAMMBA) mindenütt egyetemes műsorszámokat felfrissíteni, illetve az ünnepi előadásra készülő együttesek kísérő zenéjét tanulják be.

Ezzel kapcsolatban REINGRUBER MARIA, a December 30. II. (Teba) qárban a következőket mondotta:

— Kis énekegyüttesünk az ünnepi előadásra betanult egy hazafias kórusát. A Simion Ioan vezette öttagú népi zenekarunk Arad megye jellegzetes folklór-zónáinak népdalait gyakorolja a szőlőstől, Ratiu Mariával (főnadról), Tătaru Elenaival és Adusăru Luciuval (szőlőstől) és másokkal együtt. Tánczenekarunknak hírneve van. Repertoárjuk felújítását ezéltől egy hónappal megkezdtek: hazai szerzők zeneszámain próbálják.

Ugyancsak itt győződhetünk meg arról, hogy a kulturmunkát szoros szálakkal kötik a termelés menetének jó megszervezéséhez, hogy az ösztönzőjévé válják a jó gazdasági eredményeknek. Erről a szakszervezeti bizottság alelnöke, LEUCEAN AURELIA megjegyezte:

— Zenekaraink és szölistáink legjobb műsorszámait magnószalagra vettük fel és a váltások közötti szünetben az üzemi rádió-sítási állomás műsoraként közvetítjük. Egy-egy zeneszámmal vagy kedvenc dallammal köszöntjük élenjáró munkásainkat, természetesen azokat, akik az anyagmegtakarításban, a termelékenység fokozásában vagy kiváló minőségű anyagok gyártásában kiűntek. Higgyék el, hogy a dicséret, az elismerés olyan lelki elégtétel, amely mind kiválóbb eredmények elérésére ösztönöz. Nagyon sok kiváló munkásnőtl köszöntöttünk zenés műsorral, mindet fel sem tudnám sorolni. Hadd említsék mégis néhányat közülük: Szekeres Ibolyát, Munteanu Anat, Hölők Erzsébetet, Németh Erzsébetet, Mada Pirandát és Szűcs Erzsébetet, akiknek nevét tiszteletábránkra is felírhatnánk.

Jó agitáció csatornáin

Változatos, sokrétű és folyamatos kulturmunka jellemzi a December 30. textíliázem I-es gyárának munkásklubját, amelynek igazgatója, Lăzărescu Dan, talpraesett fiatal ember. Beszámolója ügybuzgalmát is igazolja.

— Két agitációs művészbrigádunknak már elkészült az irodalmi-zenés szövegkönyve. Tematikája a termelés kérdéseivel foglalkozik: a munkafegyelem megszilárdítását, az anyagokkal való megfelelő gazdálkodást, a gépek és a munkaidő kihasználását tudatosítja. A még észlelhető hibákat és hiányosságokat, a munkafegyelem ellen vétőket kiellen-gérez. Természetesen nem hányozhatnak ebből a műsorból a hazafias és a pártot dicsőítő dalok sem, melyeknek az a hivatásuk, hogy a nagy történelmi évforduló jelentőségét aláhúzzák. Tizenkét lányból álló szavalócsoporthunk hazafias versműsor-összeállításával, valamint filmklub és fotóklub alakításával szándékozunk köszönteni December 30-át. Eddig is rendeztünk műsoros előadásokat. A következőt december 10-re tervezük.

vezetük ének- és táncszámokból, vidám jelenetekből. Ezzel a December 30-a tiszteletére összeállított programunkkal szándékozunk Arad megye helységeiben is turnézni. A nagy évfordulót köszöntötték már eddig is amatőr képzőművészeink tárlatai. Hamarosan Takács Judit és Sági Annamária népi motívumokat feldolgozó grafikai munkáit állítjuk ki. Mindketten a gyár kreációs osztályán dolgoznak, s a nagy nyilvánosság előtti bemutatkozásuk bizonyára visszahat majd gyártmányaink mintáinak változatosabbá tételére. De hogy térlattermünk mindig foglalt legyen fotókiallítás-ra is gondoltunk már.

Leucean Aurelia hangsúlyozza, hogy a szakszervezeti beszámoló és választási gyűléseken — többek között — elemezték a kulturmunkát is, s a munkások észrevételeit, bírálati megjegyzéseit és javaslatait fel fogják használni a közművelődési mozgalom javítására és tevékenyebbé tételére. Elmondotta, hogy nemrég részt vettek a Szerszámgépgyárban azon a tapasztalatcserén, amelyen

a gépgyártók a Jó gazda, jó tulajdonos és jó termelő kezdeményezéséről számoltak be. Náluk is megkezdődött az ÉV ÉS A MIL-LIO akció, melyet a szerszámgépgyáriak kezdeményezésével együtt szakszervezeti csoportgyűléseken ismertettek és a kulturmunka változatos műfajain keresztül népszerűsítettek.

— Elhatároztuk — mondotta —, hogy minden váltásban létesítünk agitációs művészbrigádot, hogy mindazt, amit gazdasági téren el akarunk érni, jó agitáció csatornáin keresztül tudatosítsuk és meg is valósítsuk. Tudjuk, hogy minden tervünk minden cselekedetünk az emberért csatázik. Azért tartjuk fontosnak művelését, nevelését, hogy a X. kongresszus és az Országos Pártkonferencia I. ranyelveit megvalósítsuk.

MOZER-ISTVÁN

A napjainkban divatos helytörténeli monográfiák lelkes szerzői és bűvárai bizonyára nem tudják, hogy Arad megyében már a XIX-ik század első felében készültek helytörténeli leírások, sőt egészen részletes falumonográfiák is. Czucz István, Peretsényi Nagy László és Fábán Gábor már többször ismertették történeli leírásait az egész megyét felölelik. Czucz és Fábán leírásaiban az egyes községekről külön is megemlékeznek. Már e rövid adalékok is fontos forrásként használhatók a kor gazdasági és társadalmi viszonyainak a megajzolásához.

Ennél összehasonlíthatatlanul részletesebb falumonográfiák is előkerültek azonban a levéltári kutatások során. Az aradi múzeum birtokában van például Brezecskei György több mint 600 ol-

Megyénk belyeggyűjtőinek sikereit tükrözi az Alecsandri utcai Fórum teremben szervezett Téga dicsőitűnk Köztársasági elnevezésű kiállítás.

A gazdag tartalmú kiállítás méltó az aradi belyeggyűjtők régi hagyományaihoz és az utóbbi tíz év szép eredményeihez. Harmincnégy résztvevő gyűjteményeiben gyönyörködhetünk itt, amelyek a Köztársaság 25 évének egy-egy aspektusát emelik ki: így Lupu Radu: az RKP dicsőséges útja; Hock János: A szocialista mezőgazdaság; Cserny Alexej az RSZK ifjúságának élete és tevékenysége című sorozatát kiváló politikai életrajzokkal szemlélteti; hazánk fejlődését a Köztársaság éveit alát. Lupu Ioan és Ciuculete Radu az állatvilágról, Cserny Rozália és Fekete Károly a román testészetről, Suciu Antonia a népművészetéről állított ki gyűjteményt.

Az RSZK belyeggyűjtő szövetsége aradi fiókiának vezetését és tagjait elismerés illeti a kiállítás szervezéséért.

Hazafias és mozgalmi dalok

Nemrég az olaszországi Goriziában felépő municipiumi művelődési ház kamarakórusa bizonyította, hogy Arad munkásklubjai szép hagyományainak méltó folytatói vannak. CRANIC GHE-ORCHIE, a Vagongyár szakszervezeti bizottságának elnöke elmondotta, hogy a Dal a hazának országos kórusverseny II. szakaszára készülő férfi énekkaruk újabb hazafias és mozgalmi dalokat tanul. A Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulója tiszteletére rendez-

150 éves falumonográfiák

dalas németnyelvű leírása a hatalmas pankoai uradalomról. Az uradalmi szabályzat alapján pontos képet nyerhetünk a korabeli nagybirtok igazgatásáról, gazdálkodásáról, a termékek sokféleségéről, a földművelés technikájáról s mindenekelőtt a kapitalizáló nagybirtok munkaerő-problémáiról. Mint ilyen, országos viszonylatban egyedülálló történelmi forrás, de ugyanolyan értékű szociográfiai útmutató is. Másfelől a mezőgazdasági technika történetének korabeli adatait bőven tartalmazza. Megtudjuk belőle, hogy Pankotán s a hatalmas Dietrich-uradalom környező falvaiban ekkor már szervezett takarmánytermesztés, dohánykertészet, erdő- és pincegazdaság volt. Képet nyerünk a mezőgazdasági bér munka elterjedéséről, az uradalmi alkalmazottak sokféleségéről, bérézési viszonyairól.

Még részletesebb és adataiban is érdekesebb két falumonográfiát őriz a bécsi kamarai levéltár. Cinte és Nagyszintye két, 120-120 oldalas németnyelvű monográfiájáról van szó. Mindkettőt 1819-ben állították össze. Mielőtt a két monográfia rövid tartalmát ismertetésére térnénk, tisztáznunk kell e két falumonográfia megkülönböztetésének körülményeit.

Paradoxonként hat, de valójában mindkét adatfelvétel a napóleoni háborúk következménye. Ugyanis a háborúk során eladósodott osztrák kincstár elhatározta, állami uradalmainak eladását. Marpedig

szintéről rendkívül részletes falumonográfiát készítettek. A két monográfia alátalán, tehát szerzőjük ismeretlen. Minden kétséget kizáróan azonban egyetlen szerzőről, vagy kollektíváról számazik. Ennek bizonyítéka a szerkezet, a stílus és az adatok feldolgozási módszerének azonosasága.

Mindkét falumonográfiát a legteljesebb pontosság és részletesség jellemzi. A becsles gyakorlati célja mellett a monográfiák visszatekintést adnak a két falu történetére, s ami a legfontosabb, a legteljesebb gazdasági és szociológiai adattelvetellezzel leírják a két falu paraszti-társadalmának vagyoni állapotát, gazdálkodási rendszerét, állami és hűbéri terheit, az egyház és az iskola állapotát, a községek közhatalait, annak megművelési rendszerét, az állattalományt, a község belső autonómiájának gyakorlati rendszerét, a bíró- és esküdtválasztás módjait stb.

Cinte és Nagyszintye 1819-es monográfiái a bécsi kamarai levéltár F. 13-as fondjának 1821 októberi jelzete alatt találhatók. Értékük nemcsak a helytörténezm számára nagy, hanem a szociográfiai kutatás számára is rendkívül érdekes statisztika. Erdemes volna, ha helyi tudományos vagy művelődési intézményeink valamelyike megszerezne e két értékes forrás mikrofilmjét.

A baltijai művelődési otthon

(CANCIU MARCEL felvétele)

KOVACH GEZA

130 éve született Csiky Gergely

„Vegyük át a történelmi múltból mindazt, ami haladó, ami egyesíti a népeket”.

NICOLAE CEAUȘESCU

A JÓSLAT című vígjátékával egyszerre vált ismertté a neve 1875-ben. Azóta rendkívül sokat vitatkoztak életművén, a különböző korszakok állandóan újra és újraértékeltek, de az élet, a közönség lett az igazdöntőbírája. Társadalmi színműveit közel egy évszázada állandóan játsszák, a NAGYMA-MA, a CIFRA NYOMORUSÁG (szállóigeként is használják) vagy a BUBORÉKOK mindenki kedvence.

Életműve tehát kiállta az idő próbáját, mert szerzőjük felismerte az írásban az egészséges realizmus szükségességét.

Azért tartjuk haladónak, mert kortársait megelőzve már a Buborékokban bírálja a kapitalista életmódot, mert az Ingyenélők a magyar irodalom legelső erőteljes társadalombíró színműve és mert egész életművében a valóságot tükrözi. Ezért büszkének rá a pankotai-

ak, ahol született, az aradiak, ahol fiatal éveiben tanult, az egész megye, amelyben hosszabb ideig élt.

Ma, amikor Csiky Gergely születésének 130. évfordulóján az elbeszélőre és a nagy drámaíróra emlékezünk, arra a hatalmas életműre kell gondolnunk, amelyik mindenkor az emberséget igyekezett előtérbe helyezni — azért, hogy az embert szolgálja.

KOCSIK JÓZSEF

a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Arad Megyei Tanácsának elnöke

Adalékok a nagy író életrajzához

Arad megye hozzájárulása a román, magyar, német vagy szerb nyelvű irodalom kialakításához az utóbbi években mind nagyobb érdeklődést váltott ki. A helyi források új adatokat szolgáltatnak Ioan Slavici, Adam Müller-Guttenbrunn vagy Csiky Gergely művének ismeretéhez.

Csiky Gergely családjáról az első levéltári nyomok a XVIII. század derekáról származnak. Atyja dr. Csiky János, nagy nehézségek közepette, 1840-ben fejezte be orvosi tanulmányait, két év múlva Pankotára került járási orvosnak. A megye címekben nem fukarkodott, annál inkább az anyagi juttatásban. Alig hét hónappal új állása elfoglalása után, Csiky Jánost és feleségét, Verzár Ilonát első gyermekük születése örvendeztette meg. Otthonuk a mai Tudor Vladimirescu utcában állt, a házat ma emléktábla jelöli. Az anya családjáról is a XVIII. századból rendelkezünk az első biztos aradi levéltári adattal.

A Csiky család nem sokáig maradt Pankotán. 1844-ben Aradra költözött. Csiky János az 1848-49-es forradalomban jelentős tevékenységet fejtett ki. Mint katonaosorvos és mint a kórház orvosa, a sebesültek és betegek százait gyógyította. 1848 június 3-án az időközben városi főorvossá választott

Munkácsy Miklós helyébe kórházi főorvossá nevezték ki. Munkája közben súlyosan megbetegszik. Ennek ellenére részt vesz több jelentős egészségügyi megvalósításban, például az 1851-ben létesített szülész-nőképző létrehozásában. 1855-ben bekövetkezett halála nehéz helyzetbe hozta családját.

Ilyen körülmények között került a kis Gergely a városi elemi iskola padjaiba, majd a több mint százéves aradi középiskolába (mai Ioan Slavici Liceum). Nem vitás, hogy ezek az évek nem múltak el feletle nyom nélkül, hiszen tanárai nemcsak tudásukról, pedagógiai felkészültségükről, de Habsburg-ellenes politikai magatartásukról is közismertek voltak. Románok, magyarok, németek és szerbek tanultak itt együtt, s olyan kiváló írók és publicisták kerültek ki közülük, mint például Ioan Slavici vagy Mircea Stănescu, akiről Csiky Gergely egyik legelső versikéjét „fabrikálta”. Az aradi liceum román és magyar tanulójának irodalmi próbálkozásai, a CSENGETTYÚ és a ZSENGE MUTATVÁNYOK széles körben terjedtek. Ezekben megtaláljuk a későbbi drámaíró első költői próbálkozásait is. Ösztöndíjasként, jó eredménnyel, 1859-ben érettségizik, bizonyítványában pedig megemlítik „költői stílusát”.

A fiatal Csiky Gergely előtt nem sok lehetőség nyílt. 1859-ben a teológiára iratkozik be. Tanulmányai befejezte után Tornyára kerül, majd 1878-ig Temesváron tanár. Csakhamar kibontakozik irodalmi tehetsége, amelynek kritikai realizmus felé mutató iránya szakításra készteti egyházi főhatóságával. 1878-tól kizárólag az irodalomnak él.

Kapcsolata Araddal azonban állandó. Egyes források szerint első pályadíjat nyert művét, a Jóslatot (1875) édesanyjánál Aradon írta. Sokat és szívesen dolgozott egy muzikai kolóniában is. Károly Öccse és Ilona húga egész életüket a Maros-menti városban éltek le, és számos alkalommal látták vendégül. 1881-ben Arad városa díszpolgárává választotta, hiszen munkássága osztatlan éksmerést váltott ki. 1891 november 19-én, korán bekövetkezett halála alkalmával Ioan Vulcan, a nagyváradi Familiában „a legnagyobb magyar drámai szerzőnek” nevezte.

Az aradi levéltár, múzeum és könyvtár, amely 126 kéziratát birtokolja listázzal őrzi a realista irodalom e kiváló képviselője hagyatékának egy részét.

GLUCK JENŐ

Tornyai éveinek nyomában

Csiky Gergely sokoldalú tehetség, sokszínű író és műfordító, aki azzal tette nevet halhatatlanná, azzal indította meg új, termékeny szíjvezetést a magyar irodalomban, hogy megteremtette a kritikai realista szemléletű, gondolatgazdag drámaírást. Közludott, hogy időrendi sorrendben a Cifra nyomorúság, az Ingyenélők és legjobbj színműve, a Buborékok fémjelzik a legpregnansabban drámaírói művészetének korszakalkotó voltát.

Csiky Gergely bátor realizmusának koordinátáit rendkívüli éleslátásban, gazdag életismereteken és páratlanul széles alapokon nyugvó műveltségben kereshetjük. (Műveltségének arányaira jellemző, hogy a latin, görög, héber és német nyelveken kívül megtanult franciául, angolul, olaszul és spanyolul is!) Kifőnően ismerte a falusi és városi életet, a korabeli társadalmi osztályok és rétegek kusza, szövevényes világát, és meglepő biztonsággal igazodott el az egymáshoz feszülő erők harcában. Ami pedig a legfontosabb, egy pillanattig sem habozott közössé-

get vállalni az elnyomottakkal. Nemes humanizmusának, demokratikus élet szemléletének tetővázás nélkül, lélekérthetetlenül hangot adott műveiben.

Nem szeretném eltúlozni a jelentőségét, de úgy érzem, joggal tételizhetjük fel, hogy Csiky Gergely valóságképet új elemekkel gazdagították tornyai évei. Csiky Gergely néhány éven át Tornyan is élt, amit a kézjeggyével ellátott születési bizonyítványok is igazolnak. Greguss Pál, a tornyai származású világhírű botanikus, a fenyőfélék nagy tudosa diákkorában, amikor az aradi tanítóképzetben tanult, két tanév között Csiky Gergely Tornyan töltött éveinek nyomait kutatta, és nem is eredménytelenül. Egyik levelében így számol be a gyűjtött anyagáról: „Annak idején a reá vonatkozó adatokat az akkori Aradi Kölcsey Egyesület titkáranak, Szőlősi István tanárnak adtam át, aki az egyesület irattárába helyezte el. Egy botot is mellékeltem, amelyre rá volt írva: Csiky Gergely botja. A fabot tetején egy golyó volt. Az adatokat annak idején Gremsperger ma-

gammernök padlásán találtam Gremspergerék közvetlenül a falusi orvosi lak mellett laktak és kertjük az ott folyó száraz-érre nyúlt le. A száraz-ér egy fapalló volt, ezen át járt Csiky Gergely Gremspergerékhez, akikhez jóbarátság fűzte. Csiky Gergely Tornyan volt káplán”.

Hogy mi lett a sorsa a Greguss Pál által gyűjtött anyagnak, nem tudom. Az mégis feltételezhető, hogy érdekes vonatkozásokkal gyarapította a Csiky Gergely életpályájára vonatkozó adatokat és árnyaltabbá tette Arad megye jeles szülöttjének emberi kapcsolataira vonatkozó ismereteinket. Csiky Gergelyt Tornyan is az élet új dimenzióinak lézas keresése, a sokarcú valóság „szinképének” szenvedélyes elemzése és az igazsággal való bátor szembenézés jellemezte. Vállalta az egyszerű emberek szolgálatát, osztozik gondjaikban, örömeikben. Műveinek kritikai realizmusát pedig minden bizonnyal tovább mélyítették a tornyai évek.

MOLNAR JAKAB

Találkozó az Orizont munkatársaival

Nagy érdeklődés előzte meg a temesvári Orizont irodalmi folyóirat szerkesztőinek, munkatársainak látogatását. Bizonyították erre, hogy a találkozó kezdetén, pénteken délután 6 órakor nem maradt üres szék a színház Stúdió termében. A közönség többsége középiskolás diákból állt, de városunk irodalmi-kulturális életének több jelentős egyénisége is megjelent az Aradi Allami Színház rendezte találkozón.

Az előadás kezdetén Dan Alecsandrescu, az Aradi Allami Színház igazgatója üdvözölte a vendégeket és a közönséget, majd átadta a szót az Orizont folyóirat főszerkesztőjének, Ion Arisanunak, aki bemutatta és néhány szóval jellemezte a találkozóra érkezett munkatársait. Az Orizont szerkesztői, belső munkatársai közül jelen volt Laurentiu Cernel író, aki elsősorban hatásoz szatíráival, ironikuságokkal bíráló írásaival, színdarabjaival vált ismertté, valamint az idősebb Ironemzedeket képviselő Damian Ureche és Ion Maxim. Mindkét szerzőt sok szál köti Aradhoz. A fiatal — ma még kevésbé ismert nevű, de tehetséges, fejlődőképes Ironemzedeket Dusan Petrovici, Lucian Bureriu, Dinu Marcel költők, Paul Eugen Banciu író, Ion Velican epigrammista és Adriana Simlovici a filmesszé írója és műfordító képviselte.

A jemesvári vendégek közül

Laurentiu Cernel rövid előadást tartott a vígjáték és a szatíra nevelő szerepéről. A humor — mint mondotta — társadalmunkban sohasem lehet öncélú. Lucian Bureriu fiatal költő a vers és a zene kapcsolatáról beszélt, majd Damian Ureche nagy sikerrel szavalt a Balada pentru nunjile totale című költeményét.

A találkozó érdekes, meleg hangú dialógussá változott, sikerült megteremteni a közönséggel a közvetlen kapcsolatot. V. Eman. di aradi tanár kifejtette, hogy szorosabb együttműködésre lenne szükség az aradi irodalmárok és a szomszédos nagyváros folyóiratainak szerkesztői között. Városunkban vannak lehetőségek és értékek, de ezeket fel kellene karolni. A többi hozzászóló méltatta az Orizont munkatársainak irodalmi tevékenységét. A szellemes kérdések, szellemes válaszok, az élénk vita, a gyakran fölhangzó nyílt színi taps baráti, meghitt hangulatot teremtett. Ion Arisanu főszerkesztő arra kéri az aradi irodalomkedvelőket, hogy keressék fel az eddigimel gyakrabban szerkesztőségüket és írásaikkal támogatassák a folyóiratot.

A találkozó második részében az aradi színház művészei nagy sikerrel mutatják be az Orizont munkatársainak verseiből, karcolataiból, epigrammaiból összeállított műsorukat.

B. M.

A közönség drámairodalmi

A Contemporanul műhelyi számában Dan Alecsandrescu, az Aradi Allami Színház igazgatója cikkezett a hazai drámaírásról.

Aradon hagyományok alakult ki a román színművek bemutatására, a közönség mindenkor lelkesen fogadta a klasszikusok vagy a kortársak alkotásait. Közvéleménykutatás igazolja, hogy Caragiale, Lovinescu, Baranga, Sebastian, Musatescu, Kiriljescu, V. I. Popa és mások darabjait igényli, várja a közönség.

Különleges érdeklődés nyilvánul meg a jelenkori drámairodalom alkotásai iránt. „A mai hősről és politikai erényeiről (vagy ellenkezőleg: negatív, ellentételes jellemvonásairól) nagyon lényeges nevelői hatást gyakorol” — állapítja meg Dan Alecsandrescu, majd hangsúlyozza: színházaink általában — beleértve az aradit is — erőfeszítéseket tettek az eredeti dráma felkarolására, arra törekedve, hogy minél jobb előadásban, kiváló szereplőgárdával vigyék színre. Az aradi színház igyekezett a lehetőségek szerint a legtöbbet nyújtani a szocialista kultúra, a tömegek kommunista nevelése érdekében.

A cikk elemzi a hazai dráma-

rás egyik igen fontos kérdését. A szerző véleménye szerint a hazai valóság, a jelenkor embere nincs eléggé jelen a színpadi deszkákon. „Sokat beszélünk, de keveset, még nagyon keveset teszünk annak érdekében, hogy a színházunk biztosítsa a mai néző által igényelt társadalmi, politikai emberi dimenzióit”. Szűk a drámaírás tematikája, mindig ugyanazok a hőstípusok jelentkeznek, s még történelmünk kiemelkedő személyiségeit tucatnyi drámaiban ábrázolják, igen ritka a népi, hazajáért életét áldozó kommunista hő. A Köztársaság kiállítása óta eltelt időszak nagy eseményeit sem ábrázolták még jelentőségüknek megfelelő arányban.

Befejezésül a cikk hangsúlyozza: mindig rendkívüli előadásra kell törekedni, s a szerzőknek úgy kell megírniuk darabjaikat, hogy ezt lehetővé tegyék. Hasznos lenne az elsőrangú rendezők gyakoribb vendégrendezése vidéki színházakban, valamint több színházak közötti verseny. A lényeg az, — hangsúlyozza az aradi színház igazgatója —, hogy megtaláljuk az utat a mai néző szívéhez, lelki világához.

A Dacia jövő heti műsorán szerepel egy 1972-es francia-biasz koprodukció, a Volt egyszer egy rendőr. Szövegkönyvet Richard Caron regénye nyomán G. Lautner és Francis Weber írta. A Georges Lautner rendezte filmben fellép Michel Constantin, Daniel Ivernel, Mireille Darc, Michel Lonsdale.

1972. december 10., Vasárnap

Napkelte 7.41. napnyugtá 16.36 óra-
kor. Az évből eltelt 345 nap, hátra van
még 21.

- 1821-ben született Al. Nyekraszov orosz író
- 150 éve született Cezar Franck francia zeneszerző
- 1896-ban halt meg Alfréd Nobel
- 1936-ban halt meg Luigi Pirandello

TELEFONKÖZVETÉS

DACIA: Agy kalandozás (fr) (9.30, 11.45, 14.15, 18.30, 20.45). STUDIO: L. B. Jones: Szabadulás (am) (10, 12, 14, 16, 18, 20). MŰRÉSUL: Aki énekel annak nincsenek rossz gondolatai (j) (10, 12.30, 15, 17.30, 20). IFJUSÁGI: Ki nyitja ki az ajtót (9). A kecskes-árny (b) (11, 14, 16, 18, 20). PROGRESUL (Új-
arad): Az elvesztett erdő (r) (15, 17, 19). SOLIDARITATEA (Gáj): A második év jegyesei (fr) (15, 17, 19). CFR (Grădite): Simon Bolivar (sp-fr) (15, 17, 19).

A VIDEKI MOZIK MŰSORA

LIPPA: Az utolsó vonat: Gun Hillből (am). INEU: Az agy (fr). CHIȘINEU CRIS: Robin Hood (o). NAGYLAKE: Az arizonai farm (am). KÜRTÖS: Nulla délkor (l). PANKOTA: Székcsa a majmok bolygójáról (am). SEBES: Ha kedd akkor Belgium (am). SZENTANNA: Harman Virginiből (am). PÉCSKA: A préri (fr). SIRIA: Kaland a Fekete-tengeren (r). VINGA: Az utolsó lak-
helye ismert (r). BUTTYIN: Bullit had-
nagy (am).

HÉTFOÓTI

DACIA: Volt egyszer egy rendor (fr) (9.30, 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45). STUDIO: Az agy (fr) (10, 12, 14, 16, 18, 20). MŰRÉSUL: Ha kedd, akkor Belgium (am) (10, 12.30, 15, 17.30, 20). IFJUSÁGI: Földalatti háború (k) (11). Gálans ünnepek (r) (14, 16, 18, 20). PROGRESUL (Ujrad): Szent Lukás visszatérése (17, 19). SOLIDARITATEA (Gáj): Még a lovakat is... (am) (17, 19). CFR (Grădite): Figyelem, szülők (sz) (17, 19).

VIDEKI MOZIK MŰSORA

LIPPA: Ovjatok az állatokat és a gyermekeket (am). INEU: Vasárnapi apa (cs). CHIȘINEU CRIS: Preludium 11 (NDK). NAGYLAKE: A préri (fr). KÜRTÖS: Gyula vitéz télen nyáron (m). PANKOTA: Kakuszvirág (am). SEBES: Boldog, aki mint Ulisszes (fr). SZENTANNA: A sorompón túl (r). PÉCSKA: Ne menj el (sz). SIRIA: Csermen (sz). VINGA: Osceola (NDK). BUTTYIN: Oginszki polonéz (l).

TELEFONKÖZVETÉS

VASARNAP, december 10.-én 15.30 órakor Simple coincidence, 19.30 órakor: Trei ora de la răsărit. G. bérlet (UTA).

Figyelem! Azok a bérlettulajdonosok, akik elmaradtak az előadásokról, helyet igényelhetnek a színház ügynökségénél bármelyik műsorra tűzött színdarabra.

TELEFONKÖZVETÉS

Az Aradi Meteorológiai Központ je-
lenti: ma december 10.-én változó idő
felhős égbolttal. Helyi eső, a domb- és
hegyvidékeken havasodó, hőszállingó-
zás lehetséges. Mérsékelt, időközönként
megélnkülő nyugati, északnyugati
szél. A hőmérséklet csökken. A vár-
ható legalacsonyabb éjszakai hőmér-
séklet mínusz 2 és plusz 3, a legmag-
sabb nappali hőmérséklet pedig 4 és
10 fok között váltakozik.

Tájékoztató

Mit keres a csizma az asztalon?

Pontosabban mit keres az élő baromfi a mészár-
székben és az élelmiszer-
üzletben? Ezt kérdezték
tegnap az Élelmiszerket
Ellenőrző Állomás és a
Kereskedelmi Felügyelőség
ellenőrei a 76 számú
hentesüzletben (Filimon
Sirbu tér) és a 13-as szá-
mú Alimentara üzletben
(Cernei utca — Filimon

Sirbu tér sarok). Az tör-
lont ugyanis, hogy — az
üzletvezetők állítása sze-
rint — Jurea Ioan árúszak-
értő utasítására a ketre-
seket, az élő baromfiat,
az élelmiszerüzlet raktárá-
ban helyezték el éjszaká-
ra (másnap reggel, igaz az
utcán árusították a tyúko-
kat), a mészárszékben pe-
dig egyenesen a hentes-
üzletben hozták forgalom-

ba az élő baromfiat. Az
egészségügyi rendelkezé-
sekkel szembeni súlyos
vétség ez, aminek előzmé-
nyeit (s azt, hogy ki a hi-
bás ezért) az Alimentara
vezetőségének kell kivizs-
gálnia. Márcsak azért is,
mert a vétségért az ellen-
őrző szervek pénzbüntetést
rónak ki, s azt valakinek
ki kell egyenlítenie.

Ünnepi rendezvények

VASARNAP, december 10.-én:

■ Az Arad municípiumi kultúrházban
(11.00 órai kezdettel) a nagykörúsgot el-
ért, illetve a 25. életévüket betöltött fia-
talok köszöntésére ünnepi műsort mutatnak
be a kultúrház művészegyüttese.

■ Nagylakon könyvkiállítás nyílik a
Köztársaság ünnepének tiszteletére.

■ A lippai kultúrházban szimpozion-
rendeznek a következő témával: A Román
Kommunista Párt a néptömegek élén a
társadalmi haladásért és a nemzeti függet-
lenségért vívott harcban.

■ A gurahonci kultúrotthonban meg-
rendezésre kerül szimpozion témájai: A
Román Kommunista Párt vezető szerepének
növekedése napjainkban.

■ A sebesi kultúrházban előadást tart-
nak A Köztársaság kikiáltása — fontos
momentum a jelenkori Románia fejlődésé-
ben.

HÉTFOÓTI, december 11.-én:

■ A nagylaki kultúrházban előadás
hangzik el Huszonöt év munkájáról és
megvalósításairól a párt vezetésével
címen.

TELEFONKÖZVETÉS

8.15 Reggeli torna. 8.30 Pionírműsor.
10.00 Faluműsor. 11.10 Nagy muzsikások
București-ben: A zágrábi szolistas. 12.00
A haza védelmében. 12.30 Magyar nyelvű
adás. Pionírműsor: A pionírok gyakorlati
tevékenységéből; szerkesztő Huszár Irma.
A Köztársaság éveiben születtek: A kolozs-
vári Sinterom üzem: Gheorghe Turcu kis-
filmje. Népzene: Juhász Ilona énekel, cim-
balmon Rézműves László kíséri. Szerkesztő
Boros Zoltán. Posta. Kulturális kiállítás. A
Köztársaság 25. évfordulójának szentelt
rendezvények. A tartalomból: A könyvde-
kád gazdag mérlege; a haza dramaturgia
nagy sikere a magyar színházakban és
-tagozatokban. Szerkesztő Mag Péter. Or-
gonahangverseny. Mircea Bogdan kisfilm-
je. 14.00 360 fok. 18.00 Egyedül a világ-
úrban — folytatásos film. 18.50 Népzene.
19.20 1001 este. 19.30 Híradó. 20.00 Praha-
va megye címere. 20.20 Waterloo — olasz-
szovjet koprodukció. 22.20 Híradó. 22.35 Va-
sárnapi sport.

Hétfő, december 11.

17.30 Francia nyelvtanfolyam (32. lecke).
18.00 Otthonunk. 18.40 Rivaldafény. 19.00
Heti képriport. 19.20 1001 este. 19.30 Hí-
radó. 20.00 Műsorismertetés. 20.05 Ref-
lektor. 20.20 Elisabeth R. 21.05 Kö-
zelképben: Eleonora Nilcá, a nagydísznői
textilgyár igazgatója. 21.30 Névtelen csil-
lag (könyvzene). 22.30 24 óra. 22.45 El-
lentétek a tőke világában.

Szerkesztette
SZABÓ JÁNOS

A jövő héten megnyílnak az almérnöki oktatás esti kurzusai

Az ország 66 nagy üzemében és vál-
alatában tartanak előadásokat több
mint 300 munkás, mester, technikus
(liceumi végzettségű vagy a hasonló ér-
vényű iskolák végzettjei) számára. A
tanfolyamok hallgatóit felvételi vizs-
ga alapján válogatták ki.

Az almérnöki oktatás elektrotechni-
kai, elektronikai, energetikai, finom-
mechanikai, gépipari technológiai, ve-
gyi berendezésekkel foglalkozó, kohá-
szati. Iparikémia, építőanyagipari
közlekedési, faipari és építészeti szek-
ciókban történik.

Amin a Nevelés- és Oktatásügyi
Minisztérium közli, az esti kurzusok
tapasztalt professzorok, előadók tana-
rok tartanak előadásokat, a technoló-
giai szakértőket pedig gazdag gya-
korlati tapasztalattal rendelkező mér-
nökök tanítják.

(Agerpres)

A osztályú forduló

Ma kerül sor az A-osztályú labdarúgó-
bajnokság utolsó előtti fordulójára. A fő-
városi 23 August stadionban 14.00 órai
kezdettel a Steaua a Ploiești Petrolul csa-
pata ellen mérkőzik. A Köztársasági sta-
dionban ugyancsak 14.00 órakor a Sportul
Studentesc a Kolozsvári CFR együttesével
méri össze erejét. Vidéken a következő
mérkőzésekre kerül sor: Craiovei Univer-
sitatea — Aradi UT; Bacăui SC — Dinamo;
Marosvásárhelyi ASA — Petrosényi Jiuh;
FC Argeș — Rapid; Constanta Farul —
Resicai CSM és Kolozsvári Universitatea —
Brassó; Steagul Roșu. Rádióállomásaink el-
ső műsora 13.45 órai kezdettel részleteket
közvetít a mérkőzésekből.

A Barátság Háza közli:

hogy hétfőn, december 11.-én 18.15 órakor
a Barátság Házának Köztársaság útja 78.
szám alatti I. emeleti helyiségében nagy
érdeklődéssel várt előadást tart I. B. Ber-
hin, a történelemtudományok doktora
(Moszkva). A Szovjetunió megalakítása és
fejlődése — a lenini nemzetiségi politika
diadala címmel.

Új üzletek

Még ebben a hónapban új üzletekkel
bővül megyénk kereskedelmi hálózata.
Kürtösön. Moneasan, Ciciren, Șirlean
nyílnak rövidesen korszerűen berende-
zett egységek.

Két asszony beszélget a férjéről:

— Igazán nem panaszkodhatom a férjem-
re — mondja egyikük. — Olyan érzékeny
a lelke, mint egy mímőza. Ahányszor fát
vágok a kamrában, mindig könnybelábad a
szeme...

A Népi Egyetem műsora

HÉTFOÓTI, december 11.-én a Pihenők az
országban és a határokon túl kurzus kere-
tében Münchenről tart — vetítéssel egy-
bekötött — előadást Pfaff Erich tanár, a
temesvári N. Lenau Liceum tanára.

KEDDEN, december 12.-én a Népek kul-
túrák, civilizációk kurzus keretében A ba-
rokk kultúra Olaszországban és Németor-
szágban címen tart előadást Horia Medele-
anu tanár (vetítéssel).

SZERDÁN, december 13.-án, a Kultúra és
civilizáció (magyar nyelvű kurzus keretében)
Kovács Géza tanár A Köztársaság
eszméje és a haladó hagyományok törté-
nelmünkben címmel tart előadást.

CSÜTÖRTÖKÖN, december 14.-én Ion
Isaia publicista Egy olaszországi utazás él-
ményei címen tart vetítéssel egybekötött
előadást (Velece, Róma, Nápoly).

PÉNTEKEN, december 15.-én, az Hírság
és a jelenkor problémái kurzus keretében
A környezet-szennyeződés — napjaink
nagy problémája címen Mircea Dorgoșan
a Flacăra Roșie napilap szerkesztője tart
előadást.

Az előadások délután 5 órakor kezd-
nek a Barátság Házában, Köztársaság út-
ja 78. szám, I. emelet.

Közeledik az év vége; előfizetett már 1973-ra a Vörös Lobogóra?

Naponta

Telexjelentések a legfontosabb
bel- és külpolitikai eseményekről.
— Tájékoztató, keresztrejtvény.
— Sport.

Hetente

Ember és közösség

- Erkölcsi probléma felvető
- Portrék a ma emberéről.
- A miliciáról jelentik.

■ Jogi-, nevelési-, orvosi tanács-
adó.

- Irodalom — művészet.
- Magazin — tudományos oldal.
- Lányoknak, asszonyoknak.
- Együtt az olvasóval.

Hamarosan megkezdjük

A MÁK SÖTET KARRIERJE

című sorozatunk közlését
a kábítószerekről, az ellenük fo-
lyó küzdelemről

Az aradi Arădeanca ipari vállalat

Dimitrov út 81-85 szám

SÜRGŐSEN ALKALMAZ

- III—V. kategóriájú esztergályosokat
- fémmechanikus lakatosokat
- csiszolókat
- III—V. kategóriájú univerzális gépbeállítókat
- III—V. kategóriájú lakatosokat
- szakképzetlen munkásokat (lérfiakat)

Fizetési feltételek a 914/1968-as MTH és a 12/1971-es törvény értelmében.

Részletes felvilágosítást naponta 11—13 óra között nyújt a személyzeti osztály.

(1261)

Az aradi Progresul
Helyiipari Vállalat

versenyvizsgát szervez

a következő állások betöltésére:

- vezető jogtanácsos
- gépíró
- normalizációs technikus (falpari)
- átvételező és kiosztó (komplex kezeléssel)

Alkalmazási és fizetési feltételek a 914/1968-as számú MTH és a 12/1971-es számú, valamint a 22/1969-es számú törvények alapján. A versenyvizsgára december 15-én reggel 9 órakor kerül sor a vállalat székházában.

(1262)

Az IAMMBA

Tribunul Dobra utca 18-22.

sürgősen alkalmaz

- építéstechnikusokat
- tervező technikusokat, a bútortervezés területére.

Ugyancsak sürgősen keresnek jelentkezőket rövid időtartamú szakképző tanfolyamokra az alábbi mesterségekben:

- esztergályos
- lakatos
- galvanizátor
- marós
- köszörős
- lyukasító menetvágó

Mindennemű felvilágosítást a vállalat személyzeti osztálya nyújt, telefon 1-39-30.

(1265)

APRÓHIRDETÉSEK

Elvesztett december 8-án este a 6 Martie utca környékén egy fém műbőr sportzsák félkész, féltöltött, Cibiului utca 6. Ujrad, telefon 1-59-96.

626

Bejárónőt felveszek 9-16 órára 400 lejért, Hoffmann. Baritza utca 3/a.

616

Keresek megbízható magányos nőt gyermek mellé, külön szoba biztosítva, Romanilor út, D 2-3 blokk, A lépcső, 9. lakás.

622

Keresek megbízható női idősebb asszony gondozására, lakás biztosítva, Cibiului utca 6. Ujrad, telefon 1-59-96.

627

Eladó kétszobás magánház mel. léképülettel, egy szoba elfoglalt, ható és hálósobabútor. Badea Cirilan utca 49., telefon 1-21-69.

623

Kéttagú család keres megbízható nőt háztartás vezetésére. Anatole France utca 1. I. lépcső, III. emelet, 4. lakás.

625

Ülést tartottak a szocialista országok interparlamentáris csoportjainak képviselői

A BTA jelenti, hogy december 7-én és 8-án Szófiában ülést tartottak Bulgária, Csehszlovákia, a Német DK, Mongólia, Lengyelország, Románia, Magyarország és a Szovjetunió interparlamentáris csoportjainak képviselői. Az ülésen Milko Tarabanov, a bolgár interparlamentáris csoport elnöke elnökölt.

A találkozó résztvevői barát munkalétkörben tájékoztatták egymást interparlamentáris csoportjuknak a béke megszilárdítása és a demokratikus parlament intézmények fejlesztése érdekében kifejtett tevékenységéről. Az interparlamentáris csoportok képviselői kifejezték reményüket,

hogy az 1973. január 26 és 27 közötti időszakra tervezett helsinki interparlamentáris értekezlet, amely az európai együttműködés és biztonság kérdésével foglalkozik majd, előmozdítja az európai biztonsági és együttműködési értekezlet mielőbbi összehívását és sikerét.

Román-csehszlovák megállapodást írtak alá

December 9-én a Külügyminisztériumban aláírták Románia és Csehszlovákia konzuli megállapodását. Az új megállapodás az 1960. évi, szintén Bucarestben aláírt megállapodást helyettesíti.

A dokumentum rendezi a konzuli hivatalok létesítésének és

működésének módját, a konzuli hivatalok és alkalmazottak előjogait.

A megállapodást román részről George Macovescu külügyminiszter, csehszlovák részről Bohuslav Chnoupek külügyminiszter írta alá.

Szovjet-észak-vietnami egyezmény

A TASZSZ hírügynökség jelenti, hogy Moszkvában, a szovjet és az észak-vietnami gazdasági kormánykötődött tárgyalásainak eredményeként, egyezményt írtak alá a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak nyújtandó térítésmentes szovjet gazdasági

segélyről és a két ország jövő évi kereskedelméről. Szintén a tárgyalások eredményeként a fellek megállapodást írtak alá a szovjet-vietnami gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési állandó kormánybizottság felállításáról.

APOLLO-17

HOUSTON.

Az Apollo-17 expedíciójának harmadik napján Cernan és Schmitt űrhajósok ellenőrizték a holdmodul berendezéseit az energetikai rendszert, a távközlési rendszert és az elektromos hálózatot. A két űrhajós hosszabb időt töltött a Challenger modulban, mert hibát észlelt a távközlési rendszerben.

A három űrhajós bucaresti-i idő szerint 8.33 órakor pihenőre tért. A houstoni központ 16.09 órakor (bucaresti-i idő) ébresztette fel a három asztronautát. Az első jelzésekre az űrhajó-

sok nem ébredtek fel, és a központból kénytelenek voltak megegyezően lejárni a Kansas-i Egyetem (Evans ezen az egyetemen tanult) sportterembe, hogy a rádióvevő készülék a kellőnél jobban le volt hálózva vagy esetleg Evans halkította le az ébresztő berendezést.

Bucaresti-i idő szerint 17.14 órakor megkezdődött az űrrepülés negyedik napja. 17.46 órakor az űrhajó 319 900 kilométerre volt a Földtől, óránkénti sebessége 2500 kilométer volt.

INNEN-ONNAN

Videotelefon-hálózat

Franciaországban az ideiglenes üzembe az első videotelefon-hálózatot, amely mintegy 20 előfizetőt szolgál ki. Párizs további két negyedében kísérleteket folytatnak, és 1973-ban a francia fővárosban már 60 előfizetője lesz a videotelefonnak.

Föld alatti erőtelep

A nyugat-németországi Eder-tal közelében elkészült a világ egyik legnagyobb föld alatti erőtelepe. A hegyek nyomában 700 méter mélyen lévő terem 100 méter hosszú, 33 méter széles és 50 méter magas. Ebben az óriási csarnokban helyezik el az erőmű gépeit.

Tropoelastin

Lawrence Sandberg amerikai professzornak és munkatársainak sikerült előállítani egy, a veregek rugalmasságát fenntartó anyagot, a tropoelastint, amelyet gyógyászati célokra, a veregek előregedésének megelőzésére kívánnak felhasználni.

Mauritánia kilép a frankövezetből

Moktar Uld Daddah mauritániai elnök a France Presse-nek adott interjújában kijelentette, hogy a mauritániai nemzeti pénznem bevezetésével országa teljesen át akarja venni a pénzügyi politika irányítását és biztosítani akarja a teljes gazdasági függetlenségét. Ez az elhatározásunk - mondotta a mauritániai elnök - visszavonhatatlan, a kérdés megoldása elsősorban ránk tartozik, és nem irányul sem Franciaország, sem más baráti ország ellen.

A szép alkotói között

Szerény épület a szófiai Szeptember 9 sugárúton. Tulajdonképpen a Balkánok neves bolgár gyárhoz tartozik, nem nagyon különbözik a többi üzemcsarnokoktól. Itt működik a Gépípari Minisztérium Ipari Esztétikai Központja.

Az igazgató egyik munkatársa fogad. Két órában beszél románul. Nikolaj Mohamed - mutatkozik be. Megtudom, hogy részt vett a bucaresti-i ipari esztétikai kongresszuson, nagyon tetszett neki fővárosunk.

Már 1963-tól, vagyis a központ megalakulásától kezdve fő törekvésünk az, hogy kitöltsük az ipari esztétikai módszereket a gépgyártásban - mondja Haszimszki, a központ igazgatója.

Szigorú ergonomiai kutatásokat végzünk, s úgy tervezzük meg gyártmányainkat, hogy ne csak a külsejük legyen tetszetős, hanem

használatuk is kényelmes. Az utóbbi időben egyre gyakrabban használjuk a „designer” angol szakkifejezést, ami körülbelül annyit jelent, hogy dolgozóink nemcsak formatervezők, hanem ipari esztétikai szakemberek is. Termékeink nemcsak szépek és hasznosak, hanem megfelelnek a standardizálás és a tipizálás követelményeinek, az ergonomia és a gazdasági hatékonyság követelményeinek.

Az igazgató dolgozószobájában albumot lapozgatva, később pedig házikálitáson megismerkedtem a 152 kutató csaknem tízévi munkájának eredményeivel is. Hordozható tévékészülékeket, új típusú telefonkészülékeket, rádiókészülékeket, elektronikus számítógép-modelleket, különböző háztartási villamosgépeket láttam számtalan változatban.

A központ szakemberei más irányú kutatásokat is folytatnak.

Ottjártunkkor például teljes, csaknem 300 darabból álló könyvtárszerelést terveztek.

Az Ipari Esztétikai Központ munkája gazdag, változatos, érdekes. Elgondolásait tudományos dolgozók, mérnökök, művészek, fiziológusok, pszichológusokból, termelők és kereskedelmi dolgozókból álló műszaki-művészeti tanács hagyja jóvá.

Csakis az elmondottak jegeben, csakis a jó ízlés szellemében munkálkodunk, igyekszünk véget vetni a helyenként még fellelhető, nehezen forgalmazható árak termelésének - mondotta befejezésül Haszimszki igazgató. Egyébként felvettük a kapcsolatot a bucaresti-i Esztétikai Intézetel is. A szomszédság, a barátság alaposabb megismerést, szorosabb együttműködést kíván.

C. AMARITTE

E
N
SZ

Befejeződött a közgyűlés közel-keleti vitája

Más bizottságokban is határozatokat hoztak

Péntek este az ENSZ-közgyűlés a közel-keleti kérdés vitája végén elfogadta 20 tagállama által a plénium elé terjesztett határozatát.

A dokumentum ismételtet leszögezi, hogy a Biztonsági Tanács 1967. november 22-i határozatát teljes egészében gyakorlatba kell ültetni, s kifejezi az államok mely aggodalmát amiatt, hogy az Egyesült Nemzetek legutóbbi határozatai és döntései nem konkrétizálódtak, nem valósult meg a közel-keleti igazságos és tartós béke. A dokumentum ismételtet hangsúlyozza, hogy az erőszakkal vagy az erőszakkal való fenyegetéssel nem szabad más államok területét elfoglalni vagy meghódítani, s hogy az elfoglalt területek fizikai jellegű átalakítása és demográfiai összetételének módosítása szöges ellentétben áll az Egyesült Nemzetek Alapokmányának céljaival és elveivel, valamint az ide vágó nemzetközi megállapodások előírásaival.

A plénium által 86 szavazattal, 7 ellenében és 31 tartózkodással elfogadott határozat

az a közgyűlés teljes támogatásával biztosítja a főtábornak és Jarring nagykövetnek, a főtábornak különmegbízottjának a közel-keleti béke helyreállításáért tett erőfeszítéseit.

A határozat egyszersmind megerősíti, hogy a közel-keleti igazságos és tartós békét csak úgy lehet megvalósítani, ha az izraeli csapatokat kivonják a konfliktus idején megszállt területekről, hatálytalanítják a területigényeket és a hadiállapotot, tiszteletben tartják a térség valamennyi államának szuverenitását, területi integritását és politikai függetlenségét, azt a jogát, hogy biztos és elismert határokat között békében éljen, ne legyen kitéve az erőszakkal való fenyegetésnek vagy erőszaknak. A dokumentumban a közgyűlés elismeri, hogy a közel-keleti igazságos és tartós béke csak a palesztinaiak jogainak tiszteletben tartásán alapulhat, és követeli a Biztonsági Tanácstól, hogy a főtábornal és a főtábornak különmegbízottjával tanácskozva tegye meg a szükséges intézkedéseket az 1967. november 22-i határozat gyors és maradéktalan valóra váltásáért.

Az ENSZ-közgyűlés politikai különbizottsága napirendi vitájának befejezéseként határozattervezetet fogadott el az apartheid-ellenes szakszervezeti konferencia összehívásáról, illetve az elfoglalt arab területek izraeli adminisztrálásáról.

A 32 állam közöttük Románia által előterjesztett első dokumentum felhívja a nemzeti szakszervezeti szövetségeket és a nemzetközi szövetségeket, hogy fokozzák apartheid-ellenes harcukat. Udvözölve a Szakszervezetek Nemzetközi Konferenciájának azt a döntését, hogy az 1973. évi genfi értekezleten az apartheid-politika következményeit vitatja meg, a dokumentum felkéri az apartheid-ügyi ENSZ-bizottságot, hogy közvetlenül vegyen

részt a konferencia előkészítésében és lebonyolításában.

Az elfoglalt arab területek izraeli adminisztrálására vonatkozó dokumentumot — ezt 7 állam dolgozta ki — 60 szavazattal, 10 ellenszavazattal és 44 tartózkodással elfogadták. A határozat felszólítja Izraelt, hogy tartózkodjon az izraeli lakosságnak az elfoglalt arab területekre való áttelepítésétől, a falvak lerombolásától és a személyi tulajdonok elkobzásától, tegye lehetővé, hogy az áttelepítettek hazatérjenek, tartózkodjon a helyi erőforrások kiaknázásától. A megszállt területekre vonatkozó genfi egyezmény megszegésével tett izraeli intézkedések semmiek és érvénytelenek.

Az ENSZ-közgyűlés 93 szavazattal 8 ellenében és 23 tartózkodással határozatot fogadott el, amely elítéli a rhodesiai kisebbségi rendszer ellen fogantatott ENSZ-szankciók bizonyos NATO-tagállamok általi megsértését. A határozati javaslatot 31 ország, közöttük Románia terjesztette be. A dokumentum egyebek között elítéli az Egyesült Államokat amiatt, hogy ismét krómtól importál Rhodesiából, s felhívja a Biztonsági Tanács figyelmét a zimbabwé nép elleni megtorlások fokozódására, a rhodesiai helyzet romlására.

A Biztonsági Tanács határozatban hívta fel Kurt Waldheim ENSZ-főtábornak, tegyen további erőfeszítéseket annak érdekében, hogy Dél-Afrika tartsa tiszteletben a namibiai nép önrendelkezésének és függetlenségének az elvét. A határozat ismét leszögezi a világszervezet elvi álláspont-

Egy másik határozati javaslat megerősíti a zimbabwé nép elidegeníthetetlen önrendelkezési és függetlenségi jogát, s felhívja Nagy-Britanniát, mint rhodesiát kizárólagos hatalmat, hívjon össze mielőbb alkotmányozó konferenciát Salisburyban. A konferencia a zimbabwé nép törvényes képviselőjének részvételével határozzon el szabad választásokat a terület jövője érdekében. A határozati javaslatot 28 állam terjesztette be, közöttük hazánk is.

A Biztonsági Tanács határozatban hívta fel Kurt Waldheim ENSZ-főtábornak, tegyen további erőfeszítéseket annak érdekében, hogy Dél-Afrika tartsa tiszteletben a namibiai nép önrendelkezésének és függetlenségének az elvét. A határozat ismét leszögezi a világszervezet elvi álláspont-

Sayed Gaballah egyiptomi tervezésügyi miniszter a Népi Gyűlés pénzügyi bizottsága előtt bejelentette, hogy az 1973. január 1-én kezdődő tízéves gazdasági terv során összesen 8400 millió egyiptomi fontot ruháznak be — közli a MEN hírgyűlés. Mint rámutatott, a gazdasági terv megvalósítása nyomán a nemzeti jövedelem megkétszereződik.

Sayed Gaballah hangsúlyozta, hogy 1977-ben Egyiptom első ízben kizárólag saját alapjaiból finanszírozza összes fejlesztési terveit.

Az időszámításunk előtti V. századból származó tűzhajító maradványaira bukkantak az iraki Al Hoder város közelében. A bagdadi Régészeti Igazgatóság megállapítása szerint a tűzhajítót 25 évszázaddal ezelőtt a város lakosai használták a római ostromlóknak harci eszkerei ellen. Az első iraki „tűzfegyvert” restaurálják és kiállítják a bagdadi Régészeti Múzeumban.

A chicagói hatóságok bejelentették, hogy a pénteken tezuhant Boeing-737-es repülőgépet maradványai, illetve a szerencsétlenség színhelyén lévő házak romjai közül 42 holttestet emeltek ki. Feltehetően a halottak között van a szétrombolt házak több lakója is. Tizenhét embert, köztük a gép három légikisasszonyát kórházba szállították.

Az Új Kína hírgyűlés jelentette, hogy a Kína NK meghívására szombaton guineai kormányküldöttség érkezett baráti látogatásra Pekingbe. A Guinea Köztársaság kormányküldöttségét Lansana Beavogui miniszterelnök vezeti.

A L'Unita jelentése szerint Olaszországban új politikai párt alakult a Proletáregység Pártja néven. Az új politikai alakulat

Rendezvények a Köztársaság kikiáltása tiszteletére

Helsinki

A Köztársaság kikiáltása 25. évfordulójának tiszteletére a helsinki Capitol filmszínházban román filmapokat rendeztek a Helsinki Egyetem kulturális központjának és a román nagykövetségnek az égése alatt.

A díszelőadáson részt vettek külügyminisztériumi, művelődésügyi, minisztériumi főtisztviselők, diplomáciai képviselők, vezetők, a kulturális élet képviselői, művészek, a Finn-Román Baráti Társaság vezetőségének több tagja. Ott volt Mircea Bălbănescu, hazánk helsinki nagykövete.

Szófia

Szombaton Románia Szocialista Köztársaság szófiai nagykövetségén sajtókonferenciát tartottak a Köztársaság 25. évfordulójának tiszteletére. Ebből az alkalomból Nicolae Blejan nagykövet 1947. december 30. jelentőségéről és a Román Kommunista Párt vezette nép szocialista építőmunkájának sikereiről beszélt.

Berlin

A Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulójára tiszteletére Berlinben román könyvtár-átállítás rendeztek. A megnyitón részt vettek a Művelődésügyi Minisztérium, a Kultúrgymnásztérium, a könyvkiadók képviselői, közéleti személyiségek, valamint a román nagykövetség képviselői.

Washington

A Köztársaság kikiáltásának 25. évfordulójára alkalmából a New York-i nemzetközi kultúrház nagytermében Dan Iordăchescu román baritonénekes operadáriát és dalokat adott elő rendkívül nagy sikerrel.

Caracas

Köztársaságunk 25. évfordulója alkalmából a barquisimeto Pío Tamayo könyvtárban román népművészeti és fotóművészeti kiállítás nyílt. A megnyitón részt vett Rafael Andres Montes de Oca, Lara állam kormányzója, a törvényhozó gyűlés több képviselője, valamint Orlavian Bărbulescu, országunk venezuelai nagykövete.

Le Duc Tho és Henry Kissinger megbeszélésel

PÁRIZS. (Agerpres).

Szombaton Párizsban újabb megbeszélést tartott Le Duc Tho, a Vietnám-értekezleten részt vevő VDK-küldöttség különáncsosa és Henry Kissinger, az amerikai elnök nemzetbiztonsági különtanácsosa.

Nagy tüntetés Párizsban

PÁRIZS. — Paul Diaconescu, az Agerpres tudósítója közli:

Szombat délután Párizsban a Nemzeti tér és a Köztársaság-tér közötti útszakaszon sok ezer tanár, tanító, munkás, tanuló és diák tüntetett az oktatás átszervezéséért. A nagy népi tüntetést, amelyen a tanügyi szakszervezetek, valamint a nagy munkásszakszervezetek (CGT, CFDT, FO) képviselői is részt vettek, az Országos Lakusakció-bizottság szervezte.

A tüntetésen részt vett Georges Marchais, a kommunista párt helyettes főtábornoka, Francois Mitterrand, a szocialista párt főtábornoka és Roland Fabre, a Radikális Baloldali Mozgalom főtábornoka.

A tüntetés végén az országos bizottság vezetői felhívást olvastak fel, követelve az oktatás demokratizálását, új, a nép és a demokrácia szolgálatában álló nevelési politika bevezetését.

Argentínában új koalíció alakult

Argentínában tíz pártból új koalíció alakult Szövetségi Republikánus Szövetség elnevezéssel. Az új koalíciónak, amelynek élén Carlos Aquino demokratikus vezér áll, december 20-ig jelöltet kell állítani a jövő márciusi elnökválasztásokra.

A France Presse szerint a Lanusse-kormány azzal az elhatározásával kapcsolatban, hogy nem veszik fel a hivatalos elnökjelöltek névjegyzékére azokat a politikusokat, akik augusztus 25. előtt nem tartózkodtak az országban, illetve addig az időpontig nem mondtak le az állami igazgatásban betöltött tisztségükről (ebben a helyzetben van Juan Domingo Peron és Francisco Manrique független jelölt). Peron képviselője, Hector Campora kijelentette, hogy Peron volt elnök még nem döntött, jelöltet-e magát vagy sem. Másrészt Elias Sapag, a peronista koalícióban részt vevő Népi Mozgalom vezetője azt állítja, hogy Peron a Justicialista Felszabadítási Front (peronista koalíció) ortos jelöltje, s más peronista vagy nem peronista jelöltet csak akkor állítanak, ha a kormány nem mond le az augusztus 25-tel kapcsolatos kikötéseiről — írja az említett hírgyűlés.

A VII. és VIII. oldalt

TÓTH SANDOR szerkesztette

LEGFRISSEBB HÍREINK

a Proletáregység Olasz Szocialista Pártja több tagjának kezdeményezésére jött létre. Ez a párt, amelyhez annak idején csatlakoztak a Munkások Politikai Mozgalma baloldali csoportjának tagjai is, júliusi kongresszusa után elhatározta, hogy feloszlik.

Az Abdel Aziz Buteflika algériai külügyminiszter damaszkuszi hivatalos látogatásának befejezésekor kiadott szíriai-algériai közös közlemény szerint a felek megvitatták az arab világ, valamint a nemzetközi élet időszerű kérdéseit — jelenti a Reuters és a France Presse. A két ország képviselői elhatározták, hogy a jövőben rendszeresen tanácskoznak és küldöttségeket küldenek egymáshoz a jobb együttműködés érdekében — mutat rá a közlemény.

Az Írország Köztársaságában december 6-án megrendezett népszavazáson a választók túlnyomó többsége jóváhagyta a Lynch-kormány által a katolikus egyház állambeli különpozíciójának megszüntetésére vonatkozóan előterjesztett alkotmány-módosítást. A választók egyben jóváhagyták azt a javaslatot is, hogy a választási korhatárt 21 évről csökkentsék 18 évre.

A Togói Népi Gyűlés (kormánypárt) Központi Bizottsága elhatározta, hogy elismeri a Koreai NDK-t.

Az Egészségügyi Világszervezet új módszert vezetett be az epidemiológiai adatok továbbításának meggyorsítására. December 11-től kezdve az érkező 28150 genfi telex-szám hívásával az EVSZ-nek bejelentett járványtani adatok alapján megkaphatják majd a szükséges felvilágosításokat.